Emro Science and Education
International open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 4 (2024) · "Milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini t... DOI: 10.5281/zenodo.24320683

ta'minlashning ustivor yo'nalishlari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash, R&D bo'limlarining faoliyatini kengaytirish, shuningdek, ilmiy natijalarni iqtisodiyotga tatbiq etishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishi kerak.

Singapur, Janubiy Koreya, Finlyandiya kabi davlatlarning ta'lim va innovatsiya sohasidagi muvaffaqiyatlarini o'rganish va ularni O'zbekistonda joriy etish zarur. Bu amaliyotlar nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy rivojlanishga ham hissa qo'shadi.

Texnoparklar va startaplarni qo'llab-quvvatlash uchun soliq imtiyozlari taqdim etilishi, shuningdek, tadbirkorlar va yosh ixtirochilarga innovatsion g'oyalarni amalga oshirishda amaliy yordam ko'rsatilishi muhim.

Sanoat va ta'lim muassasalari o'rtasida hamkorlikni mustahkamlash, sanoat ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim dasturlarini takomillashtirish zarur.

Yoshlarni innovatsion faoliyatga jalb qilish maqsadida startaplar uchun grantlar va ijtimoiy investitsiyalarni jalb etish muhim.

Innovatsiyalar va ilm-fan sohasida izlanishlar olib borayotgan talabalarga, olimlarga va mutaxassislarga o'z ishlanmalari va ilmiy izlanishlarini nashr etish imkoniyatlari yaratilishi kerak.

O'zbekistonning ta'lim va innovatsiyalar sohasidagi muvaffaqiyatli amaliyotlarini joriy etish uchun xalqaro tashkilotlar va donorlar bilan hamkorlikni kuchaytirish muhim.

Ushbu chora-tadbirlar O'zbekistonning ta'lim va innovatsiya tizimini samarali rivojlantirishga, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va xalqaro raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan manba va adabiyotlar

1. Schumpeter, J. A. (1942). Capitalism, Socialism and Democracy. Harper & Brothers Publishers.
2. Becker, G. S. (1993). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. The University of Chicago Press.
3. Romer, P. M. (1990). "Endogenous Technological Change." Journal of Political Economy, 98(5), S71–S102.
4. Solow, R. M. (1956). "A Contribution to the Theory of Economic Growth." The Quarterly Journal of Economics, 70(1), 65–94.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori. (2019). "Innovatsion rivojlanish strategiyasi to'g'risida."
6. United Nations (2015). Sustainable Development Goals (SDGs). Retrieved from https://www.un.org.
7. OECD (2019). Skills Matter: Additional Results from the Survey of Adult Skills. OECD Publishing.
8. Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari. (2024). O'zbekiston iqtisodiy ko'rsatkichlari bo'yicha hisobot.
9. Singapur iqtisodiy mo'jizasi tajribasi. (2023). Asian Development Bank Report.
10. O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi hisobotlari. (2024). R&D bo'limlari faoliyati tahlili.

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA ELEKTR ENERGETIKA SOHASINING TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH

Ne'matjonov Hikmatilla Sherzodjon o'g'li
Farg'ona politexnika instituti

Published: 23.12.2024

Cite this article: Ne'matjonov Hikmatilla Sherzodjon o'g'li (2024). O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya va barqaror rivojlantirishda elektr energetika sohasining ta'lim tizimini rivojlantirish. Emro Science and Education, 1(4). https://doi.org/10.5281/zenodo.24320683

© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

h.nematjonov@ferpi.uz

Annotatsiya: Ushbu tezisda O‘zbekiston iqtisodiyotining modernizatsiyasi va barqaror rivojlanishi uchun elektr energetika sohasining ta’lim tizimini rivojlantirish masalalari ko‘rib chiqilgan. Elektr energetika sohasidagi global tendensiyalar, ta'lim jarayoniga zamonaviy usullarni joriy etish va innovatsion texnologiyalarni qo‘llash muhimligi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: modernizatsiya, barqaror rivojlanish, elektr energetika, pedagogika tizimi, qayta tiklanadigan energiya, innovatsion texnologiyalar, xalqaro standartlar, ta'lim jarayoni, iqtisodiy samaradorlik

Kirish. O‘zbekiston iqtisodiyoti modernizatsiyasi va barqaror rivojlanishi mamlakatning asosiy strategik maqsadlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda elektr energetika sohasi muhim rol o‘ynab, sanoatni rivojlantirish, qishloq xo‘jaligi mahsuldorligini oshirish va aholining turmush darajasini yaxshilashda katta hissa qo‘shadi [1]. Elektr energetika sohasining o‘sishi texnologik taraqqiyot bilan birga inson kapitalining rivojlanishini ham talab qiladi. Shu sababli, mazkur sohada faoliyat yurituvchi mutaxassislarning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik tizimni yaratish muhim ahamiyatga ega [1].

Hozirgi kunda global energetika sohasida bir qancha muhim tendensiyalar kuzatilmoqda. Xususan, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish, energiya samaradorligini oshirish va ekologik barqarorlik kabi yo‘nalishlar ustuvor hisoblanadi. Shu bois, soha mutaxassislari texnik bilimlar bilan bir qatorda zamonaviy boshqaruv usullarini bilishi, innovatsion texnologiyalarni qo‘llashi va xalqaro tajribani o‘zlashtirishi zarur [2]. Bu talablar elektr energetika sohasidagi ta’lim va kadrlar tayyorlash tizimida sifatli o‘zgarishlarni amalga oshirishni taqozo etadi.

Mazkur tadqiqot elektr energetika sohasida pedagogika tizimini rivojlantirish bo‘yicha masalalarni o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, sohani innovatsion yondashuvlar orqali takomillashtirishni ko‘zda tutadi [2]. Jumladan, ta’lim jarayonini interaktiv usullar bilan boyitish, nazariy bilimlarni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish bo‘yicha samarali usullar ishlab chiqish dolzarb vazifa sifatida ko‘rilmoqda [3].

Energetika sohasidagi kadrlar tayyorlash jarayoni hali ham bir qator ilmiy va amaliy muammolarni yechishni talab qiladi [5]. Jumladan, o‘quv rejalari va dasturlarini xalqaro standartlarga moslashtirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish va ta’lim mazmunini doimiy ravishda yangilash muhim ahamiyat kasb etadi [3]. Soha mutaxassislarini tayyorlashda ularga nafaqat texnik ko‘nikmalarni, balki ekologik ongni shakllantirish, energiya samaradorligini oshirish bo‘yicha malaka berish ham zarur.

Shuningdek, qayta tiklanadigan energiya manbalari, raqamli transformatsiya va ekologik talablarni inobatga olgan holda ta’lim tizimini modernizatsiya qilish ustuvor yo‘nalishlardan biridir [4]. Pedagogik yondashuvlarning takomillashuvi, o‘quvchilarga amaliy mashg‘ulotlar asosida chuqur bilim berish va innovatsion fikrlashni rivojlantirish orqali energetika sohasining kelajagi ta’minlanadi. Tadqiqotda elektr energetika sohasidagi pedagogik tizimning zamonaviy talablariga mos ravishda rivojlantirish bo‘yicha aniq tavsiyalar ishlab chiqish rejalashtirilgan.

O‘zbekiston elektr energetika sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda zamonaviy va innovatsion pedagogik tizimlarni joriy etishga ehtiyoj sezmoqda [4]. Bu nafaqat texnik, balki boshqaruv va ekologik ko‘nikmalarni shakllantirish orqali mamlakatning barqaror rivojlanishi uchun zamin yaratadi. Shu ma’noda, elektr energetika sohasida ta’lim sifatini oshirish va xalqaro standartlarga moslashtirish dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda.

Tadqiqot usuli. Mazkur tadqiqotda nazariy, empirik va eksperimental usullar qo‘llanilib, elektr energetika sohasining pedagogik tizimini rivojlantirish imkoniyatlari o‘rganildi. Nazariy tahlil sohaning rivojlanish tendensiyalari va ilg‘or tajribalarni aniqlashga qaratildi. Empirik tadqiqotda mutaxassislar bilan so‘rov va suhbatlar orqali mavjud tizimning samaradorligi baholandi [5]. Eksperimental usul zamonaviy texnologiyalar va interaktiv ta'lim usullarini o‘quv jarayoniga joriy etish va ularning samaradorligini o‘lchashni o‘z ichiga oldi. Ushbu yondashuvlar natijasida pedagogik tizimni takomillashtirish bo‘yicha aniq amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot davomida elektr energetika sohasida ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan quyidagi natijalar aniqlandi: 1) o‘quv reja va dasturlarni zamonaviy talablar asosida takomillashtirish zarurati; 2) amaliy mashg‘ulotlar ulushini oshirish va talabalarning texnologik ko‘nikmalarini rivojlantirish; 3) qayta tiklanadigan energiya manbalariga oid maxsus kurslarni ta'lim jarayoniga kiritish; 4) xalqaro standartlar va ilg‘or texnologiyalarni pedagogika tizimiga integratsiya qilish. Ushbu chora-tadbirlar elektr energetika sohasidagi mutaxassislarning raqobatbardoshligini oshiradi.

Muhokama. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, elektr energetika sohasida pedagogik tizimni takomillashtirish nafaqat texnologik rivojlanishni, balki iqtisodiy samaradorlikni ham oshiradi. Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, interaktiv ta'lim usullari, virtual laboratoriyalar va simulyatsion dasturlarni joriy etish talabalarning amaliy ko‘nikmalarini yaxshilashga yordam beradi. Shu bilan birga, mahalliy o‘quv dasturlarini xalqaro akkreditatsiya qilish va xorijiy mutaxassislar bilan hamkorlik qilish orqali ta'lim sifatini oshirish mumkin. Natijalar mahalliy energetika tizimining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa. O‘zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish va barqaror rivojlantirishda elektr energetika sohasi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ushbu sohada ta‘lim jarayonini takomillashtirish, xalqaro standartlarga mos zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etish va soha mutaxassislarini tayyorlash sifatini oshirish elektr energetika tizimining umumiy samaradorligini ta'minlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, amaliy mashg‘ulotlarga ko‘proq e'tibor qaratish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va o‘qituvchilarning malakasini oshirish elektr energetika sohasi pedagogika tizimini rivojlantirishning muhim yo‘nalishlaridir.

Xulosa qilib aytganda, elektr energetika sohasida pedagogika tizimini rivojlantirish bo‘yicha taklif qilingan chora-tadbirlar nafaqat ta'lim sifatini, balki butun sohaning raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Shu sababli, davlat siyosati doirasida ushbu yo‘nalishda strategik rejalashtirish va investitsiyalarni jalb qilish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. “Energetika sohasida kadrlar tayyorlash va uning iqtisodiy ahamiyati” Komilov Sh. “Iqtisodiyot va ta’lim” jurnali, 2021 yil.
2. “O‘zbekistonda energetika tizimini modernizatsiya qilishdagi oliy ta’lim muassasalarining roli” Yo‘ldoshev B., Axmedova Z. Oliy ta’lim islohotlari” jurnalining maxsus soni, 2020 yil.
3. “O‘zbekiston energetika sohasidagi transformatsiyalar va innovatsiyalar” Sh. Toirov, “Fan va texnologiya rivoji” jurnali, 2022 yil.
4. Hasanov, A., "Barqaror rivojlanishda energetika sohasi", Toshkent, 2020.
5. Akhmedov, M., "Innovatsion texnologiyalar ta'lim tizimida", Pedagogika ilmiy jurnali, 2021-yil